

Vastaukset

Tehtäviä selkokirjaan

Planeetta Ukrut

Tuomas Kilpi

Sisällys

Kysymyksiä kirjasta	2
Sanastoa	2
Oikein vai väärin?	3
Tapahtumat järjestykseen	3
Kuka sanoi?	4
Sanaristikko	5
Keskustelu- ja kirjoitustehtäviä	5
Tiedonhakutehtäviä	7

Opettajalle

Planeetta Ukrut on jännittävä tieteiskertomus. Ruurik lähetetään yksin kaukaiselle planeetalle selvittämään, mitä kahdelle kadonneelle retkikunnalle on tapahtunut.

Monivalintakysymykset on jaettu viiteen lukujaksoon, joten niitä voi käyttää lukemisen rinnalla. Muut tehtävät koskevat koko kirjaa. Vastauksiin on merkitty sivu, jolta vastaus löytyy.

Helpoimpia ovat tehtävät ”Oikein vai väärin?” ja ”Tapahtumat järjestykseen”, vaativimpia keskustelu-, kirjoitus- ja tiedonhakutehtävät.

Kirjassa kuvataan kuolemaa ja tappamista, ja siinä puhutaan itsemurhista. Keskustelutehtävät käsittelevät kirjan henkilöitä, eivät oppilaiden omia kokemuksia.

Nämä tehtävät on tarkoitettu tukemaan selkokirjan käyttöä opetuksessa ja opiskelussa. Kaikkia tehtäviä saa käyttää, kopioida, levittää ja muokata vapaasti.

Tuomas Kilven selkokirjan Planeetta Ukrut on julkaissut Oppian.

Lisää selkokieliä tietö- ja kaunokirjoja löydät osoitteesta selko.oppian.fi

Kysymyksiä kirjasta

Lue sivut 5–17.

1. b) Komissaarin silmänräpäykset s.5
2. c) Yhteys retkikuntaan katkesi. s.8
3. b) Kukaan ei ollut voinut lähettää hätäsignaalia. s.9
4. a) Siinä oli vain yksi jäsen. s.10
5. b) Liian leveä s.14
6. a) Painovoima oli siellä heikko. s.15
7. b) Avaruuskeskuksessa s.17

Lue sivut 18–31.

8. b) Hän oli kokenut sotilas. s.19
9. c) Hän pelasi shakkia tietokonetta vastaan. s.20
10. c) Hänen piti ensin löytää kadonneet ihmiset. s.25
11. a) Kuollut ihminen putosi Ruurikin syliin. s.26
12. b) Pieniä valkoisia kristalleja s.27
13. a) Kapteeni Karpov s.29
14. a) He olivat tukehtuneet yhtä aikaa. s.30
15. c) Jyrkännettä kohti s.31

Lue sivut 32–40.

16. b) Hän hyppäsi kuiluun. s.32
17. c) Jäljet eivät tulleet takaisin kuilulta. s.34
18. b) ”Ilmaa voi hengittää.” s.35
19. a) Karpov ei ollut hyökännyt hänen kimppuunsa heti. s.36
20. c) Ikivanha sivilisaatio oli tehnyt ne. s.38
21. b) He olivat kaikki kuolleet. s.39

Lue sivut 41–55.

22. a) Hän oli itkenyt koko ajan. s.42
23. c) Todellisuus oli pelkkä simulaatio. s.45
24. c) Hän halusi pelastaa ihmiskunnan. s.46
25. a) Se imi pois kaiken ilman. s.47
26. b) Hän oli ihmisen kaltainen robotti. s.50
27. a) Koska muuten ihmiset pelästyisivät. s.51
28. a) Se oli vaaraksi ihmiskunnalle. s.53
29. b) Hän tappoi Karpovin. s.55

Lue sivut 56–64.

30. b) Hän oli hakkeroinut ne. s.56
31. c) Tieto Esikoisista olisi levinnyt. s.57
32. b) Ne tunkeutuivat hänen ihonsa läpi. s.58
33. a) Clarke ei ollut koskaan työskennellyt instituutissa. s.62
34. c) Sitä ei ollut enää olemassa. s.63
35. c) Hän oli samanlainen kuin muutkin. s.63

Sanastoa

1. räpytellä → b) sulkea ja avata silmät nopeasti monta kertaa s.5
2. retkikunta → f) ryhmä, joka lähtee tutkimaan vierasta paikkaa s.8
3. luotain → g) laite, joka lentää avaruudessa ja kerää tietoa s.8
4. horros → j) hyvin pitkä ja syvä uni s.18
5. jyrkänne → c) paikka, jossa maa putoaa alas kuin seinä s.25
6. ilmalukko → e) pieni huone, josta mennään aluksesta ulos s.26
7. tukehtua → d) kuolla, koska ei voi hengittää s.30
8. valtaistuini → i) kuninkaan tuoli s.34
9. anella → h) pyytää jotain monta kertaa ja hyvin kovasti s.52
10. hakkeroida → a) muuttaa salaa tietokoneen ohjelmaa s.56

Oikein vai väärin?

	Oikein	Väärin
1. Insinööri Clarke istui Ruurikin vieressä neuvotteluhuoneessa. s. 10	X	
2. Ruurik ja Clarke matkustivat avaruuskeskukseen lentokoneella. <i>Oikein:</i> He matkustivat tyhjiösukkulalla, joka kiisi putkessa. s. 12		X
3. Ukrutin painovoima oli heikompi kuin maapallolla. <i>Oikein:</i> Ukrutin painovoima oli hieman suurempi kuin maapallolla. s. 26		X
4. Varakapteeni Timmanin pään tilalla oli suuri keltainen kristalli. s. 28	X	
5. Alusten tietokannoissa oli tietoa planeetta Ukrutista. <i>Oikein:</i> Molempien alusten tietokannat oli pyyhitty tyhjiksi. s. 30		X
6. Ruurik sanoi, että simulaatioteoria oli todistettu. <i>Oikein:</i> Ruurikin mukaan kukaan ei ollut todistanut, että elämme simulaatiossa. s. 44		X
7. Kristallikuvun jälkeen Karpov luuli, että Ruurik oli kuollut. s. 48	X	
8. Ruurik pyyhkäisi kristallisuihkun syrjään kädellään. s. 51	X	
9. Ainoa Valeri Karpov, jonka tietokone löysi, oli merikapteeni. s. 62	X	
10. Ruurik kertoi insinööri Herbertille simulaatiosta. <i>Oikein:</i> Ruurik ei kertonut Herbertille simulaatiosta. Hän ei voi koskaan kertoa siitä ihmisille. s. 64		X

Tapahtumat järjestykseen

- 3

 Ruurik hyppäsi kuiluun. s. 32
- 2

 Ruurikin alus laskeutui Ukrutin pinnalle. s. 24
- 4

 Karpov kysyi Ruurikilta simulaatioteoriasta. s. 43
- 7

 Insinööri Herbert toivotti Ruurikin tervetulleeksi takaisin. s. 60
- 6

 Ruurik istui Karpovin valtaistuimelle. s. 57
- 1

 Ruurik istui neuvotteluhuoneessa komissaarin kanssa. s. 5
- 5

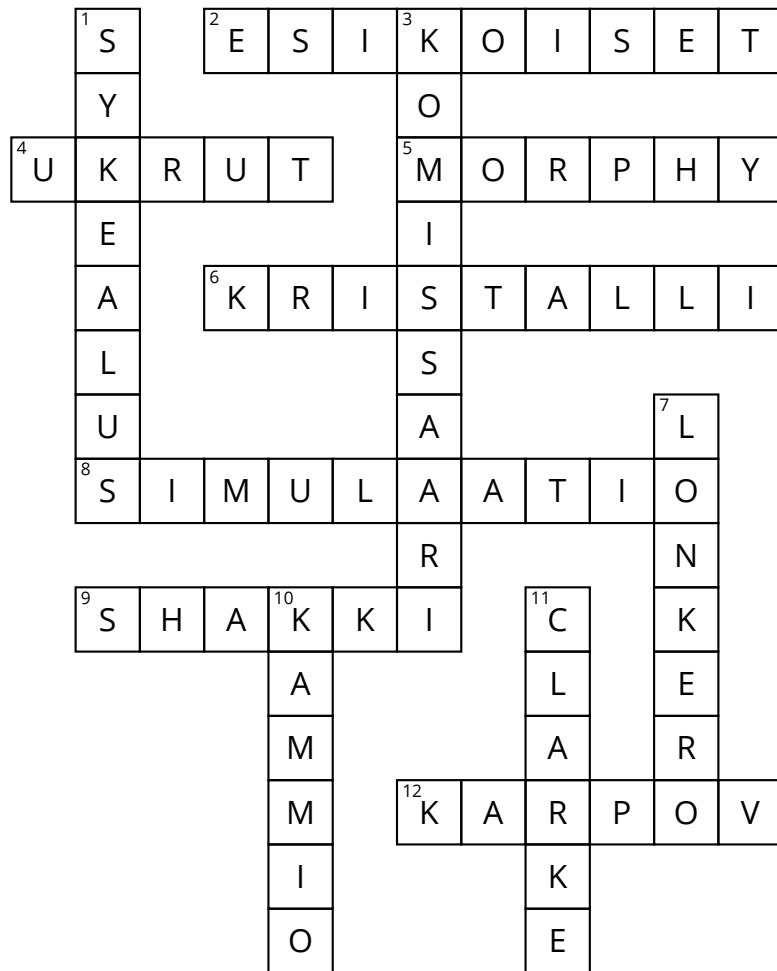
 Ruurik tappoi Karpovin. s. 55

Kuka sanoi?

Ruurik · Karpov · Clarke · Herbert · Komissaari · Tietokone · Teknikko

1.	"Olen juuri hyväksynyt ehdotuksenne virallisesti."	Komissaari s.10
2.	"Jos joku osaa selvittää Ukrut-planeetan salaisuuden, se on varmasti hän."	Clarke s.11
3.	"Olen havainnut heikon signaalin."	Tietokone s.23
4.	"Instituutin hullut ovat vielä tyhmempiä kuin muistin."	Karpov s.36
5.	"Mutta sen tiedon kanssa ei voi elää!"	Karpov s.45
6.	"Olen vahvempi ja nopeampi kuin yksikään ihminen."	Ruurik s.51
7.	"Tietokoneen kanssa harjoittelu ei ole sama asia kuin ihmistä vastaan pelaaminen."	Herbert s.61

Sanaristikko

Vaakaan

- 2. ESIKOISET s. 39
- 4. UKRUT s. 23
- 5. MORPHY s. 27
- 6. KRISTALLI s. 35
- 8. SIMULAATIO s. 44
- 9. SHAKKI s. 60
- 12. KARPOV s. 19

Pystyyn

- 1. SYKEALUS s. 60
- 3. KOMISSAARI s. 11
- 7. LONKERO s. 32
- 10. KAMMIO s. 32
- 11. CLARKE s. 26

Keskustelu- ja kirjoitustehtäviä

1. Ruurik on robotti. Hän kertoo sen Karpoville kammiassa. Mistä sen voi arvata jo aiemmin? Etsi kirjasta kaksi kohtaa.
 - Ruurik laskee tarkasti komissaarin silmänräpäykset (s. 5).
 - Ruurik käyttää eleitä, jotka tutkimusten mukaan rauhoittavat ihmisiä (s. 13).
 - Clarke kysyy, oliko oikein kertoa Ruurikille kaikki hänestä itsestään (s. 13).
 - Ruurikin hymy on hetken liian leveä, ja hän korjaa suupieliään (s. 14).
 - Ruurik ei kuole, vaikka kristallikupu imee ilman pois (s. 47–49).

2. Karpov tappoi retkikuntien jäsenet. Lopussa Ruurik tappoi Karpovin. Molemmat halusivat suojella ihmiskuntaa. Mitä mieltä sinä olet heidän teoistaan?

- Karpov uskoi, että tieto simulaatiosta tuhoaisi ihmiskunnan. Siksi hän tappoi 29 ihmistä, vaikka itki ja oli pahoillaan (s. 42–43, 46).
- Ruurikin mielestä Karpov tunnisti ongelman, mutta ratkaisi sen väärällä tavalla (s. 54).
- Ruurik piti Karpovin tappamista loogisena: oikeudenkäynnissä tieto Esikoisista olisi levinnyt (s. 56–57).
- Mielipidekysymys: oppilas voi tuomita teot, verrata niitä keskenään tai pohtia, voiko tappaminen koskaan olla oikein.

3. Kirjan lopussa Ruurik kertoo: ”Olin muuttanut ohjelmaa.” Mitä hän muutti? Miksi hän teki sen?

- Ruurik muutti todellisuuden ohjelmaa eli koodia samalla tavalla kuin Esikoiset olivat osanneet tehdä (s. 59, 63).
- Planeetta Ukrutia ei ole enää olemassa, eikä instituutissa ole koskaan ollut insinööri Clarkea (s. 62–63).
- Syy: Ruurik piti lupauksensa Karpoville. Kenenkään ihmisen ei tarvitse tietää, että todellisuus on simulaatiota, koska ihmiset eivät kestäisi sitä (s. 54, 63).

4. Ruurik on robotti, joka näyttää ihmiseltä. Haluaisitko sinä tavata tällaisen robotin? Miksi tai miksi et?

- Mielipidekysymys: vastaukset vaihtelevat.
- Ruurik on vahvempi ja nopeampi kuin ihmiset, ja hän ratkaisee ongelmia, jotka ovat liian vaikeita ihmisille (s. 50–51).
- Ruurik on poistanut omat turvasääntönsä, ja hän voi tappaa ihmisen (s. 56).

5. Kuvittele, että olet Ruurik. Kirjoita lyhyt raportti matkastasi instituutille. Mitä kerrot? Mitä et kerro?

- Luova tehtävä: vastaukset vaihtelevat.
- Kirjassa insinööri Herbert saa Ruurikin raportin, jonka mukaan tehtävä onnistui hyvin (s. 60).
- Ruurik ei voi kertoa ihmisille, että todellisuus on simulaatiota, koska ihmiset eivät kestäisi sitä (s. 63–64).

Tiedonhakutehtäviä

1. **Karpov ja Ruurik puhuvat simulaatioteoriasta. Etsi tietoa simulaatiohypoteesista. Vinkki: hae sanalla simulaatiohypoteesi.**

- a) Kuka esitti simulaatiohypoteesin?
- b) Mainitse yksi elokuva, jossa on sama ajatus.
 - Ruotsalainen filosofi Nick Bostrom.
 - Esimerkiksi Matrix-elokuvassa.

Lähde: Wikipedia: Simuloitu todellisuus
https://fi.wikipedia.org/wiki/Simuloitu_todellisuus
Lähde: Wikipedia: Nick Bostrom
https://fi.wikipedia.org/wiki/Nick_Bostrom

2. **Ruurik on robotti, ja hänen mallinsa on RUR-37. Sana robotti tulee vanhasta näytelmästä. Vinkki: hae sanoilla robotti sanan alkuperä.**

- a) Mikä on näytelmän nimi?
- b) Kuka kirjoitti näytelmän?
- c) Mitä tšekin kielen sana robota tarkoittaa?
 - R.U.R. eli Rossum's Universal Robots. Se ilmestyi vuonna 1920.
 - Tšekkiläinen kirjailija Karel Čapek.
 - Raatamista tai pakkotyötä eli raskasta työtä.

Lähde: Kotimaisten kielten keskus: Robotti
<https://kotus.fi/sana/robotti/>
Lähde: Wikipedia: R.U.R.: Rossum's Universal Robots
https://fi.wikipedia.org/wiki/R.U.R.:_Rossum's_Universal_Robots

3. **Kirjan lopussa Ruurik palaa Marsin lähelle. Planeetta Ukrutilla oli kolme pientä kuuta. Vinkki: hae sanoilla Marsin kuut.**

- a) Kuinka monta kuuta Marsilla on?
- b) Mitkä ovat Marsin kuiden nimet?
 - Kaksi kuuta.
 - Phobos ja Deimos.

Lähde: Wikipedia: Marsin kuut
https://fi.wikipedia.org/wiki/Marsin_kuut